

NÉLJÜNK

NYOMDASZTÓSZÉK ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telephon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Hítközségeknek és vállalatoknak 500, magánosoknak: egész évre 300, félévre 160, negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ck. 180, 95, 50 dinár. 25, 15 Pengő, 5 Dollár.

Aláaknázott zsidó iskolák

Tanév. Máskor, régebben sablonos iskolai hirdetések, beiratkozások és utána egy tanév, amikor is, a gyermekek ezrei gyarapodnak tudásban, hogy később életutjukon annak hasznát vegyék.

Mi van ma? Problémák tömkelege, tanároknak, tanulóknak egyaránt. Régen, Tanár tanított — tanítvány vizsgázott. Ma. Előbb a tanárt vizsgáztatják. Azt kérdik, hogy miről, mit tud az államnyelvén. A zsidó iskola tanárait is a katedra elé állították. Kényszeríteni akarták őket arra is, hogy szombatot irjanak. Nem akarták megszegni a szombatot. Azután mégis vizsgáztak. De miért értesítették csak 24 órával előtte őket? És ezzel kapcsolatban meg kell állapítsuk mindenekezlőt azt, hogy tehetetlenül és önmagukra utalva állották és állják a bücsűt ostromot és nem volt egyetlen zsidó hivatalos szerv sem, amely az ő álláspontjukat védelmezte volna. Pro primo: a vizsgáztatást eliminálni, pro secundo: a vizsga mikéntjét, idejét és lefolyását figyelemmel kísélni.

Felmerül a nagy kérdés? Hol van az a zsidó hivatalos szerv, amelynek ilyenkor akcióba kellett volna lépni. Még világosabban: hol volt és hol van a Zsidópárt? Amiért nincs képviselői mandátuma? Hát hány politikai párt létezett már a világon, amely évtizedekig harcolt parlamenti képviselet nélkül is és kivárja a számára jobb időköt. Hát az egész párt csak azért létezett, hogy néhány embernek mandátumot harcoljon ki? Hát különben nincs semmi létjogosultsága annak, hogy egy millió zsidónak az országban megfelelő pártja legyen? És ha nincs, miért nincs? Kíváncsiak vagyunk arra, ha ma történetesen képviselőválasztás volna, akkor is átadna a párt, vagy az alvó leányzó módjára felbredne, egynéhány mandátum varázsszavára? Hát nem súlyos körtünet ez? A romániai zsidóság helyzetének súlyos politikai megnyilvánulása? Zsidó iskolák, zsidó tanárok és tanítók existenciája forog kockán — és a Zsidó Párt nincs sehol. Sem a központban, sem a periferiákon. Miért van ez? És kik az okai ennek?

Ez annál is inkább lényeges kérdés, mert hiszen ez az iskolakérdés, még nincs lezárva a tanárikar vizsgáztatásával. Sőt, még csak most kezdődik igazán a haddal. Hiszen arról süttognak, hogy a nyilvánosság jogot akariák elvenni a zsidó közeplől.

Felmerül a kérdés, sokezer szülő és tanuló lelkében, hogy miért kellene ennek bekövetkezni. Bátran és nyíltan állítjuk, hogy a zsidó iskolák a tanügyi hatóságoktól és a minisztériumoktól, mint legfelsőbb fórumoktól a legerőteljesebb ellenkezésben részesülnek. Romanizálva vannak, a tanári kar bírja az államnyelvet, a diáksereg kitűnően megtanulja az államnyelvet. Miért kell tehát állandó Damokles-kardként ott függjön felettük a megszüntetés, vagy nyilvánossági jog elvétele? A jogrend és az állam rezon azt kíváná, sőt azt is követeli, hogy hagyják nyugodtan dolgozni a zsidó iskolákat, mert erős támaszai a kulturának és a román államnak.

A zsidó közvélemény megnyugtatót vár ebben a kérdésben. Várja, hogy nyugodtan hagyják tanítani a tanárokat és tanulni az ifjuságot. Most, néhány nappal az új tanév előtt, tisztán kell lássunk ebben a kérdésben. És össze kell fogni minden erőnek és minden energiának azon célból, hogy a zsidó iskolák autonóm jogait, nevelő hatását és nagy misszióját maradéktalanul teljesíthesse.

Az éretnnek csak egyetlen másik oldala van — a mi szempontunkból. A mi különleges zsidó szempontunkból. Az az egyetlen bűne meg van a zsidó tanintézeteknek, hogy nem eléggé zsidó irányban nevelik az ifjuságot. Ha történet az, ami az oradeai lyceum vizsgázó tanári karával történt, akkor azt kell mondjuk — fájó szívvel — hogy zsidó szempontból nincsen jó kezekbe letéve az ifjuság nevelése. Ha egy iskola tanári kara, amely par excellence zsidónak vallja magát, „vis-major” címén nyíltan megszegi a szombatot, akkor nekünk

ez ellen élesen tiltakozni kell. Mert hogyan lehet zsidó szellemet megkivánni ott, ahol a tanári kar is szédületes távolságban van tőle? Hiányzik a zsidó szellem. Aminthogy az orthodox iskolák is tul-mereven végzik zsidó nevelő missziójukat. Ott meg a zsidó öntudatra való nevelésnek széles hézagai tátonganak a Ma követelte idők szellemétől.

Tanév előtt vagyunk. Az államhatartól állampolgári köteleességét példásan teljesítő zsidóság elvárja, hogy tekintettel legyenek a jövő generáció sorsára és hagyják őket minden zavar és felfordulás nélkül nyugodtan tanulni. A zsidó közületektől, Zsidó Párttól, Központi Irodáktól elvárja, hogy hallassa hangját mindenkor, amikor annak égető szükségét látjuk. Az iskolafenntartó intézményektől pedig elvárja, hogy a még hiányzó igaz szellemet vigye be az iskola falai közé, hogy egy önludatosabb, derekabb generáció nőjön fel zsidó szempontokból is, mint eddig. Olyan zsidó szellem, amely öntudatos, nem megalkuvó, amely a szombat szentségét fontosabbnak tartja, mint a mai generáció tanári kara.

Még nem ültek el

a constantinei véres zavargások hullámai

Berlin irányította az algiri pogromot

Páris. — A sajtó még ma is az algiri zavargások méltatásait hangos, de kétségtelen bizonyítékokkal még még sem sikerült teljesen megállapítani a bűnösség és felelőség kérdését. Bizonyos, hogy az algiri főparancsnokság súlyos mulasztásokat követett el, mert erélyes kézzel csirájában tudta volna elfojtani a véres pogromot, de nem kevésbé kétségtelen, hogy Berlin keze irányítólag veti részt az antiszemita vérengzésekben. A berlini „Deutsche Zeitung” egészen nyíltan beszámol a időközben Algirből hazatért nácivezetők nyilatkozatairól, akik szerint a zsidók elleni gyűlöletet a Harmadik Birodalom ellen folytatott hadjáratuk szította föl.

A constantinei mészárlások borzalmas méreteiről csak részletekben érkeznek szörnyű és megrázó hírek. Mikor már teljes erővel dühöngött az arab tömegek beszállásos kegyelensége, a katonaságot munició nélkül vezényelték ki a helyszínre. A felizgatott tömeg mindjárt észrevette ezt, és ugraszólván hatósági asszisztencia mellett támadták meg a zsidó lakásokat és ületeket. Pusztító rablás vette kezdetét. Kidobálták az üzletek teljes árukészletét az uccákra, ahol azt széjjelkapkodta a künálló csöcselék.

Vér, vér, vér.

Levágott fejek gurultak az uccákon. Egy leányt átvágot nyakkal találtak, telefonkagylóval a kezében. Nyilván akkor érte a támadás, mikor segély után telefonált. Egész családokat pusztítottak ki. A nőket megbecstelenítették, majd levágták melleiket és szörnyű kínok között végezték őket ki. A vandál csöcselék nem

ismert kíméletet. A legtöbb áldozatnak a nyakát szeltek keresztül. Különös kegyelenséggel végeztek a Halima családdal. A férfit, felesége és 3 gyermeke szemeláttára gyilkolták meg. Az asszony térdelőn könyörgött gyermekei életéért, de neki sem kegyelmeztek a banditák és egyetlen szurással halálra sebeztek. Holttestét a férje teteme mellé dobták. Ekkor rávetették magukat a 3 gyermekre is, akik jajveszékelve sikoltoztak életükért. De nem volt kegyelem. Legyilkolták őket is csak különös véletlen folytán a 3 ik legkisebb gyermek maradt életben, aki félig örülten keringett édesanyja holtteste mellett és szüntelenül zokogva kiáltotta: Anyám! Édesanyám!

A vért követi a tűz.

A borzalmas vérengzés még nem elégtette ki a feldühödött tömeget. A vérfürdő után következett a gyújtogatás. Az éjszakát vörösfestették a felcsapó lángok. Jajveszékeltő ségélykiáltások töltöttek be a levegőt. Számos holttest szenné égett a lángok között, mielőtt még elszállíthatták volna őket. A pusztítás maradéktalanul végbement. Elpusztultak az élők, de elpusztultak a holt tárgyak is.

A temetők csendje.

Ma már csend van Constantineban. Az uccákon csak a megerősített járőrök cirkálnak. De ez a csend, nem a béke, nem a nyugalom, hanem a temető csendje. Még mindig ott vibrálnak a levegőben a feltörő halálsikolyok, még ott hevernek az uccákon az üszkös fadarabok és talán még érzik a halálraperzselt emberhus szaga...

HETI GLOSSZÁK

Rintelen zsidó vére

Szatirát kell erről írni! Az élet mindenből csúfot üz, sőt mostanában, mintha különös kedvét is lelné benne. Ime, itt van Rintelen, az osztrák náci hős, aki, — miután kudarcot vallott Ausztriában a horogkeresztes forradalom, — cellájában öngyilkosságot követett el. Sok vére elfolyt, de még mindig maradt annyi, hogy életbetartható. Rintelen tudta mi vár rá a bukott forradalom után és inkább a halálba igyekezett menekülni, mintsem vállalja a következményeket. De visszahúzták az életbe, élni kell tovább, szenvedni, mert nem lehet ilyen könnyű szerrel szabadulni a földi igazságszolgáltatás elől... És Rintelen most végigjárja kálváriáját...

Az orvosok felsőbb utasításra mindent elkövetnek, hogy a náci vezért életbetartható. Kell az élete, hogy kínosabb legyen a halála. Könnyű lenne most beteg, úgy rendezni a dolgot, hogy holnan szállítsák ki másnap a temetőbe. Egy injekció csupán és kész... De éppen ezt nem akarják, ezt kell megakadályozni az orvostudomány. És megakadályozza. Az elfolyt vért ujjal, frissel, egészséggel pótolják. Hadd járja át a beteg ereit, hadd állítsa talpra, hadd feszüljenek izmai, ne menekülhessen el a felelősség elől.

Ezért muszáj satirát írni. Mert Rintelen ereibe, a fajvédelem apostoláéba — egy zsidó fiatalember vérére ömlesztették át. Volt ugyan sok jelentkező, de egyiknek vére sem volt olyan tiszta, egyik sem menthette meg annyira Rintelen életét, mint a zsidó fiatalemberé. És most Rintelen minden bizonytalpra áll. Zsidó vér csörög ereiben, friss, egészséges zsidó vér, amely ellen oly tüzesen harcolt a bukott zendülés előtt. Ha ezt tudná Rintelen, talán újra öngyilkosságot követne el, de Rintelen nem tud semmit, csak azt érz, hogy kezd visszatérni az ereje. Lehet azonban az is, hogy a zsidó vér hatása alatt megváltozik a gondolkodása is és hitvány, szegényes, barbár koncepciótlanságot fog látni azokban az eszmékben, amelyekért az életét áldozta. A zsidó vér azonban rajta már nem segíthet. A zsidó vér csak ahhoz segíti Rintelen hozzá, hogy mielőbb a bírái elé kerülhessen és mielőbb ráhúzza nyakára a bitó a köteleit. Mert Rintelen akkor már egészséges

TUDJA-E ÖN, HOGY MI A HORMON?

Az orvostudomány korszakalkoló legújabb felfedezése!

EUKUTOL 6 biologikus hormon-krém

és

EUKUTOL BŐROLAJ

a hormonműködést serkenti, bőrrokonalkatrészeket tartalmaz, amelyek arc- és testbőrét táplálják, ápolják, hűsítik, gyógyítják és megfiatalítják, napégés ellen védik.

Próbálja ki, meggyőződik páratlan hatásáról!

Eukutol 6 kis doboz Lei 20 — Eukutol bőrolaj kisüveg Lei 60 —
Eukutol 6 nagy doboz „ 40 — Eukutol bőrolaj nagyüveg 120 —

Kapható minden jobb szaküzletben!

Vezérképviselő: „Rózsa-Royal” Drog. R. T. CLUJ

lesz, duzzadni fog az életerőtől és mi akadályos sem lesz többé, hogy a hóhér teljesítse kötelességét...

Coty sem illatos többé.

Nem tudunk róla meghatódott parentáló sorokat írni. Meghalt a híres parfümkirály, aki azon szerzett szédületes vagyont, hogy illatosította ezt a különben elég gusztustalan és nem nagyon illatos világot. Eltalálta mi kell az embereknek. Illetőleg csak egyszer találta el — amikor parfümöt és kölnit gyártott. De amikor az ezen szerzett milliókat arra igyekezett felhasználni, hogy még boldogítsa is vele őket, akkor csüförtököt mondott a nagy szenálítás. Coty a híres francia parfümgyáros egy rendkívül olcsó újságot adott a „népnek”. Olcsót és még hozzá antiszemita izűt. Olcsót és szélsőjobboldalit. Olcsót és még hozzá olyat, amit a francia publikum nem akart bevenni. Mert illatszerei jók voltak és világhírűek, újságja nem volt illatos. Inkább büzlött a reakciótól, rosszindulattól és attól, hogy gazdájának politikai ambícióját igyekezett alátámasztani. Coty utolérte a nemezis, mert a nem nagyon illatos nyomdafesték elvitte azokat a százmilliókat, amelyet az illaton keresett. Nagy antiszemita volt a Coty ur, a híres parfümgyáros, ugyanvira, hogy egyidőben bojkottálták gyártmányait a zsidó világ hölgyei. Ezt is megérezte, úgy hogy tisztázni kellett magát és exkuzálni, ahogy azt annak idején Ford is

megette, amikor nem akarták venni autóját. Most azonban már minden mindegy Coty-nak. 52 éves korában elvitte a halál. Itt hagyta maga után a sok exotikus illatot, amelyet gyárában összekotyvasztottak, itt hagyta világhírű nevét és két fiút hagyott, akik nem egyebek, — amint a párisi lapok írják — mint közönséges gyilkosok, mert már több embert tettek el láb alól. Feleségétől már régebben elvált, akinek annak idején 400 millió francia frankot adott. Viszont neki nem maradt vagyona. Pénz, illetőleg vagyon nélkül halt meg, a híres antiszemita gyáros, csak gyászos emléke maradt meg a francia zszurnalisztikában, amelyre nem sok dicsőséget hozott. Coty — nem illatos többé, mert kinn nyugszik a párisi temetőben, s nem L. origan illatot terjeszt magakörül. Elmult ő is és emlékét csak budoirok asztalain örzi egynehány félig üres parfümös flacon...

Danzig: a legújabb állomás

Nem burkoltan és csendben, hanem nyíltan és világos szavakkal jelentette ki Rauschnig, a danzigi szenátus nemzetiszocialista elnöke, hogy a náci fajteória csak demagógia és a gyakorlatban csődöt mondott minden horogkeresztes politikai kísérlet. Abból az alkalmából jelentette ezt ki a danzigi szenátus elnöke, mint a szabadállam legmagasabb alkotmányos feje, hogy az állam gazdasági tanácsába zsidókat is ki akar nevezni, minthogy

Csermely Gyula:

A hozomány...

A világháború elején történt. Mikor az oroszok Bukovinát és Kelet-Galícia nagy részét már ellepték és előnyomulóban voltak Máramarosziget, Munkács és Kassa felé.

Csilagatlan éjszaka egylovass, kétkerékű kordé igyekezett Ung-Felfalut elérni. A kordéban egy asszony és egy leány ült, a ló mellett egy idősebb ember törte a havat; már nem jutott ülőhelye a kordéban, hát gyelogosan tartotta a gyepőt és nógatta az agyonhajszolt lovacskát.

Mikor beértek a faluba, az ember megszólított egy parasztot: — barátom, hol lakik itt zsidó? Akárik legyen, nekem mindegy, csak mutasd meg, hol lakik itt zsidó?

— A gazdagabbja már elment, a kevésbé tehetősebb szintén; a legszegényebb ott lent lakik, ahol az a kis ablak világít ki az uccára.

A kétkerékű tovább ment s a megjelölt ház előtt az ember bekopogtatott az ablakon: — Bocsáss be, testvér, sürgős kérelem van.

— Kit eresszek be? Ilyen későn!

— Smül Berzova vagyok, a galíciai hátlárszélről, Riszkovról.

Az egyszerű deszkajátó kinyílt, s mikor a késői jövevény belépett, úgy látta, hogy csakugyan a legszegényebb hitestvér háza ez. Egyetlen kis szoba az egész, se konyha, se kamara, semmi; a földön egy sarokban szalmazsák, a szoba közepén asztal egy székkal, az asztalon néhány széfer és egy csepegő laggyugyeriya, más semmi.

— Engem halálra keresnek az oroszok, — kezdte Smül Berzova remegve. — Rossz emberek rám fogták, hogy kémkedtem az

osztrákoknak, s ha idejében nem futunk el, most már lógnék is. Háromezer korona papírban és egy ezerrubeles bankjegy van nálam... ezt átadom neked, hogy rejtse el. Ha megtalálnák nálam, az osztrákok viszont rám fognak, hogy az oroszoknak kémkedtem s akkor baj lenne. Majd, ha l'ten is úgy akarja, visszajövök a pénzemért és te majd megadod.

Reb Hersele Almen — így hívták a házikó gazdáját — a bámulattól még szóhoz sem juthatott és a jövevény már megint az ajtónál volt. — Nem hállok meg itt, mondta, mert reggelre itt lehetnek az oroszok. Jól tedd el a pénzt... Lányom hozománya az a háromezer korona.

A jövevény elment és helyette más jött be a szobába. A gonosz ösztön, a jécer horá, a tilamas dologra csábító. Reb Hersele oly szegény volt, hogy még egy százkoronás sem volt soha a zsebében s most három darab ezerkoronás bankjegy s egy ezerrubeles papírpénz volt a kezében.

És a csábító megkezdte munkáját:

— Itt az alkalom, — sutlogta — hogy vagyonhoz juss. Hogy egy csapásra kiemelkedj az inségből és a nyomoruság porából a jólét aranyágyába fekhess. Tarsd meg magadnak ezt a sok pénzt, reb Hersele. Adtál róla írást? Fél sort se. Látta valaki, hogy kaptad? Egy lélek se. Kérdezte nevedet, aki átadta? Nem!

— Ne lopj, mondja a Tizige... s azt is mondja, hogy ne kívánd a másét.

— A másét? Te együgyű! Hát ha nem is reb Smülé ez a rengeteg pénz?! Hát ha csakugyan a kémkedésnek dija ez s akkor ugyem igaz jószág ez a hatalmas kincs!

Reb Hersele fel és alá járt, a négy darab bankót görcsösen a kezében markolva. És jól

lehet hideg volt a szobában, homlokáról a verejték gyöngyözött.

— Háboru van, — folytatta a kísértés. — Menekülj el te is és ne jöjj vissza Felfaluba soha. Özvegy vagy s csak egyetlen fiad van. Könnyen jöhetsz-mehetsz a nagy világban s mert pénzed lesz, szívesen látnak bárhol is.

— Menekülj el te is, — ismételte a kísértés ott belül és segítséget kapott onnan kintől is. Mert odakint megdöngették az ajtót: — meneküljön el mindenki; reggelre itt lesznek az oroszok!

— Megyek is, — mormolta reb Hersele — de a pénzt nem viszem magammal. Hogy a leánya hozománya ez, mondta s engem megverne az l'ten ha eltulajdonítanám.

— De hová rejtsem el, egy gemoreba? Azzal begyujtanak a kemencébe az oroszok. Vagy elássam az udvaron? Mire hazasegit a legfelsőbb, ott rothad a földben ez a papírpénz. Magammal meg nem vihetném, mert gyanuba keveredném, hogy én kém vagyok. Ezer rubel is van itt, nemcsak magyar pénz!

— Saddáj ráchmim, adj tanácsot... hová?

A „saddái” szóra szikra pattant a fejében. Eszébe jutott az ajtófélfán a mezüzo, melynek külsején ez az egy szó van. Azon nyomban le is vette a mezüzöt, kigöngyölte papiros tokjából, belégöngyölte a négy darab bankót s megint visszasegezte az ajtóra, a maga helyére. — Itt jó helyen lesz a reb Smül pénze mert a mezüzet nem bántják a muszkák.

Hóna alatt a zacskó a tálisszal, tefillinnel és a szidürrel, kezében egy husáng meg egy fél kenyér, úgy hagyta el házat reb Hersele. Mikor átlépett a küszöbön, meg megcsókolta a kissé megvastagodott mezüzet, aztán be sem zárva maga mögött az ajtót, kitémolygott az országutra.

eddig mellőzésük súlyos károkat okozott Danzig gazdasági életének.

A nyilatkozatot nem lehet félremagyarázni. Férfias kényszerű beismerése olyan tényeknek, amelyeket szóban és írásban le lehetett ugyan eddig is tagadni, de a valóságban katasztrófálisan jelentkeztek. És Danzig szabadállam első volt azok között, akik ezt letagadták. Véreshangu propagandát szítottak a zsidók ellen és egy esztendő múltán jelentkezett az eredménye: zsákuccába került a szabadállam gazdasági vérkeringése... És közben érlelődött Németországban is a győzelmes, diadalmas horogkeresztes gyümölcs, érlelődött és lehullott a náci vezérek fejével együtt... A danzigi szenátus ekkor döbbent magára, ekkor értékelte át az eszméket, amelynek szolgáltatába szegődött és akkor vonta le ennek az átértékelés-procesusnak a konzekvenciáit. Danzig szabadállam nemzetiszocialista vezetői kezdetben nyilván összerokadtak a megsemmisítő tények előtt... Valóban, így lepel és narkotikum nélkül a valóság végeredménye egészen más. Az egyenlet nem a horogkereszt és főként nem a zsidókérdés. Sokkal inkább komoly gazdaságpolitika, még ha a zsidók állami életbe való bevonását is jelenti.

Danzigban a nemzetiszocialista párt bomlását tehát nem belső zendülés, vagy hatalmi kérdés indította el, hanem a tisztára értelmi és gazdaságpolitikai síkon jutottak el a likvidálásig. Komoly mementó. Mert a lapok ma már nyíltan bevallják, hogy a nemzetiszocializmus, mint világnézet, mint eszme, mint történelmi mozgató erő, csufos vereséget szenvedett. Németországban ép úgy, mint Ausztriában és most Danzig a legujabb állomás.

A danzigi példát pedig követni fogják újabb állomások és újabb példák. Az eseményt nem lehet elszigetelni. Nem lehetett a horogkereszt hódítását sem megállítani, semig önmagára nem leplezte le a véres ábrázatát. Most tehát nem lehet a tisztulást sem megakadályozni. És úgy látszik végre a tisztulás nem csak délibáb, hanem komoly és öröndetes valóság...

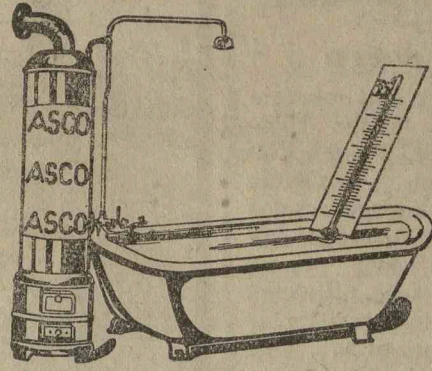
Ki a legnagyobb?

Cuza az értelem és bölcsesség bajnoka az „Apărarea Națională” egyik legutóbbi számában az emberi nagyságok fölött elmélkedik és amint az egy egyetemi professzorhoz illik, — Hitler tartja a legnagyobb. Cuza

Szabad

„ASKO”

gyorsmelegítő
fürdőkályha

Ára Lei 2850

5 perc alatt meleg
zuhany

15 perc alatt me-
leg fürdő

50%-os tüzelőanyag
megtakarítás

Kapható minden jobb vas-
kereskedésben.

Hitler tartja a legnagyobb, Hitler viszont Hindenburgot, nyilván azért, mert ő már nem állhat utjába. Hindenburg visszamaradt végrendelete viszont, azonos síkon mozog Cuza álláspontjával, amennyiben szintén Hitler tartja a legnagyobb... A dolog azonban nem ilyen egyszerű és Cuza professzor ezen a ponton igen kellemetlen bonyodalmakba ütközik.

Mert Hitler június 30-ika óta annyit már elismert, hogy a nemzetiszocializmus és így ő maga is hibát-hibára halmozott. Cuza azonban ezt a vezérnek nem hiszi. Ő nem ismeri el, hogy Hitler is követhet el gyarló politikai hibákat, nem ismeri el, hogy a Führer is tévedhet. De Cuza nem ismeri el azt sem, amit és akít a Führer a legnagyobb tart. Cuza Hindenburgot nem veszi semmibe, legfeljebb annyit ismer el róla, hogy, mint egyszerű katona használható egy eszmének. A Führer mellett Hindenburg azonban szóba sem jöhet. Hitler viszont a tannenbergi vártorony mellett, nyilván túlzott szerénységből, azt mondta, hogy nevét Hindenburg nevével nem is lehet egy napon említeni. Hitler, Hindenburg szellemét hívta munkájához segítségül...

Már most, ha hiszünk Cuzának és hiszünk Hitlernek is, akkor az eredmény több lesz, mint érdekes. Cuza szerint ugyanis Hitler a legnagyobb és Hindenburg csak egyszerű mitfahrer. Hitler viszont Hindenburg alá helyezi magát, tehát kevesebb, mint egy mitfahrer. Ha már most Hitler egy mitfahrer és Cuzának ő vezére, az olvasó fantáziájára bizzuk, hogy megállapítsa Cuza szerepét ezen a történelmi ranglétrán...

Zsidók Kolumbiában

A délamerikai Kolumbiában összesen 2000 zsidó lélek él, Bogota fővárosban pedig 500-ra rug a zsidó lakosság száma. A kolumbiai zsidóság 80 százaléka Lengyelországból származik, ez utóbbi időben azonban Romániából is akadtak zsidó bevándorlók. A zsidó kezekben főként a cipő, konfekció és trikó-kereskedelem összpontosul. 1934-ig egy kis szefard hitközség is volt Kolumbiában. A spanyol arisztokraták között még ma is sok marranus van.

A zsidó és nem-zsidó lakosság között igen jó viszony uralkodik. Jelenleg Kolumbiában nyoma sincs az antiszemitizmusnak, sőt a munkanélküliséget sem ismerik. Sajnos, azonban Kolumbiában kimondott zsidó élet nincs. Az ifjúság teljesen asszimilált légkörben nő fel, keresztény iskolákat látogat, sőt még magánoktatást sem lehet számukra nyújtani a tanítói hány következtében.

A gazdasági élet az úgynevezett „Zsidó központban” összpontosul. — A kolumbiai állampolgárságot egyébként igen nehéz megszerezni. Legalább is 5 évet kell az országban tartózkodni, de még így is csak intervenció esetén adják meg. Az „Ezra” kimondottan csak filantrop ügyekkel foglalkozik a „Hias”-nak viszont semmi kapcsolata nincs a tömegekkel.

A vidéken élő, mintegy 1500 zsidó — ugyszólván alig tud valamit a zsidóságról. Nem tartja be a szombatot, az ünnepeket sem tartják számon, kizárólag csak existenciájuknak élnek.

Pénzzel rendelkező szakemberek igen különö lehetőséget találnak Kolumbiában. A kisiparosok, kereskedők és kézművesek nem fizetnek adót és a lakosság igen barátságosan fogadja a zsidó bevándorlást.

A kolumbiai zsidóság körében szintén lábrakapott a Palesztina uáni vágy. Számosan akarnak a Szentföldre menni, sőt vannak olyanok, akik már földet is vásároltak. Bogotában cionista szervezet is van, amely egyetlen talákozója a főváros zsidóságának. Egyedül itt lehet zsidó szót hallani. Megjelenik „Unsere Tribune” címen egy zsidó időszakos lap is. Külföldi zsidó sajtó csak a cionista szervezetbe jár.

És otthonavesztett kivertségében is boldog volt, hogy erős tudott lenni és hősiiesen ellentállani a Gonoszoknak. Nem volt több pénze, mint pár darab huszfílleres a zsebében, mégsem győzedelmeskedett fölőtte a Sátán, hogy visszamenjen és letépje a mezűjét. Most már úgy érezte, hogy megbénulna a keze, ha kinyújtaná és levinné a szent pergament.

A Sátán még egy utolsó erőfeszítést tett, hogy leverje lábáról reb Herselét. Álarcot vett magára és szenteskedő szemrehányásokkal illette.

— Mégsem volt helyénvaló, — mondta — hogy éppen a mezűzőba rejtettél el hitványos emberi pénzt. Tizenegyszer van a mezűzőban az Egyetlenegynek, a Legfelsőbbnek szent neve; nem tizenegyszeres istenkáromlás hát, reb Hersele, hogy a Legfelsőbb legyen őrzője és lakója a tisztátalan pénznek?! Fordulj vissza, vedd ki és vidd magaddal!

Reb Hersele megállt, majd: — nem térek vissza, — mormolta a szakállába és tovább ment. — Leány hozománya az a pénz, tehát nem méltatlan arra, hogy akár a szent Tóra őrizze. Leány hozománya minden időben szent valami volt!

Néhány hónap múlt el azóta, az orosz kiverték az országból és mindenütt, ahol menekültek voltak, közhírré tette a hatóság hogy nyugodtan visszamehetnek, elmúlt a baj.

Reb Smül Berzova is visszament, egyelőre csak Felfaluba, nem Riszkovba. És egyedül ment vissza; felesége menekülés közben tüdőgyulladást kapott és meghalt, leányát pedig elvesztette valahol.

S Ung Felfaluban várta azt a hitsorsost, akinek átadta volt a pénzét, hogy rejtse el. Nevét akkor nem kérdezte, tehát nem tudta és

a házra sem emlékezett, hogy melyik volt, mert a legtöbb ház a faluban elpusztult. Üszkös gerendák és meredező kémények szegélyezték kétfelől az utcasort.

Már a legtöbbje visszajött, aki elment volt, csak éppen az az ember nem jött meg, akire ő a pénzt rábízta volt. Meghalt volna ő is, vagy...? Reb Smül arca egyszerre elborult. Nem akarta folytatni a kérdést, egyrészt mert fájt neki a a gondolat, hogy csalakozott volna egy zsidóban, másrészt mert a gyanúsítás, nagy vétek.

Nap múlt nap és hét-hét után, a riszkovi már letett a reményről. — Meghalhatott ő is, azért nem jön. S csak az lehet az oka, hogy nem hozza a pénzem, mert meghalt.

Mindennap kísértelt a határba s egyszer, akogy lépdegélt az uton, szembejött vele egy alak. Göcsös bot a kezében s a hóna alatt kopottas zacskó.

— Sólem aléchem, — üdvözölte a riszkovi a jövevényt.

— Sólem, reb Smül, — vizonozta a köszönést a másik.

— Honnan tudja maga hogy én ki vagyok? — Maga talán nem tudja, én ki vagyok? — Nem tudom, hát.

— No hallja, reb Smül Berzova: átadta nekem a pénzét, hogy őrlizsem meg s most nem tudja, hogy én vagyok, akire rábízta?

— Akkor éjszaka volt. S olyan zavart voltam, hogy még a nevét sem kérdeztem.

— No, mindegy az, azért megvan a pénze. Ha Isten is úgy akarja, hogy meglegyen. Mert látom már, az én házam is leégelt.

Hát nem vitte el magával? Ott rejtette el?

— Csak jöjjön reb Smül, — felelte reb Hersele Almen s két könyecsep folyt száraz arcán végig.

Az utca felől a ház: romhalmaz volt. A vályogfalból alig volt meg valami; be lehetett látni a szobába, mely tele volt a beomlott tetőzet félig elégett szarufájával és üszkökkel.

Most az udvarra került reb Hersele s csak nézett egyet és már ugrott is: — mily nagy vagy, te Isten, mily jószágos! A ház fala és az ajtó kerete itt sértetlen volt, hasonlóképp a jobb félfán a mezűze.

Előbb megcsókolta könnyek közt, azután levette és kigöngyölte tokjából. És pillanattal később már mondhatta is:

— Itt a pénze, reb Smül, mi hija sincs. Lányá hozománya is, a többi is... mi hija sincs.

— Lányom hozománya! — sóhajtott fel a riszkovi. — Csak a Legfelsőbb tudja, éle még a leányom és férjhez adhatom-e örömben?

— Miért, miért, reb Smül?

Ezt már kin kérdezte az uccán, de feleletet nem kapott reb Hersele. Mert reb Smül egy szekér felé szaladt: — lányom, lányom! dicsértessék az Isten, hogy láthatlak!

Reb Hersele odanézett s most ő is ugrott egyet, úgy megörült. — Fiam, fiam! Epen hat éve, hogy uóljára láttalak! De hogy kerültök ti ketten egy szekérre?

— Hát úgy, hogy ez a feleségem, spám. Elvesztette atyját, elszakadt tőle a nagy zavarban s én nőül vettem, hogy el ne vesszen a világban.

— Mit hallok? — szólalt meg a riszkovi. — A te fiad, reb Hersele, az én vöm? Akkor az övé ez a háromezer korona. Az ezer rubelen meg felépítjük a házat. Házunkat, mert most már itt maradok én is.

Reb Hersele csak annyit mondott, hogy csodálatosak Istennek utjai, magában meg gondolta: — ha én hallgattam volna a jécer horá szavára! Ha én elloptam volna azt a rámbizott hozományt!

HIREK

A "Népünk" cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5694

Péntek: Elul 13, augusztus 24.

Szombat: Elul 14, augusztus 25.

Heti szidra: חצא

Heti háftóra: רני עקרה

Szombat kezdete:

Üzlet bezárás 7.10

Gyertyagyújtás 7.15

Éstentisztelet kezdete 7.20

Szombat befejezése 8.20

Perek 1-2. פרק א' ו' ב'

A tel-avivi hitközség

Fennállása óta most első ízben állította össze Tel-Aviv város hitközsége tagjainak létszámát és intézményeinek kimutatását. A város vezetősége által kiadott kék fehér könyv igen érdekes adatokról számol be és sok tekintetben gyökeresen más tevékenységet mutat ki, mint általában más hitközségek.

A kimutatásban szerepel mindenekelőtt egy bevándorlási hivatal. Az irodában felvilágosításokat adnak és kérvényeket nyújtanak be a kormányhoz a letelepülők rokonai bevándorlásának engedélyezésére. Az elmúlt évben 820 ilyen kérvény ment ki a hivatalból. Az iroda ügyvédek vezetése alatt áll.

Egy másik iroda azon fáradozik, hogy a meghonosodni akarók állampolgársági ügyeit intézze. A statisztikailag kimutatott év folyamán 376 állampolgársági ügyet intéztek el kedvezően.

A segélyre szorulóknak 6395 fontot utaltak ki. Éjjeli menhelyein 12.025 éjszakát töltöttek el.

A „Szociális segély” ügyosztályban munkát szereznek, orvosi segítséget nyújtanak, jogvédelmet tartanak fenn és kölcsönöket adnak.

A „Kon-uktív Bank” egy év alatt 411 kölcsönt folyósított 3560 font értékben, kizárólag munkásoknak.

A rabbinátus főként mint zsidó jogforrás működik és a zsidó törvények szellemében ítélkezik. Egy év alatt 479 per volt, 385 ítélettel, 919 házasságot regisztráltak és 242 válást. Ugyancsak a rabbinátus felügyelete alá tartozik a kaszusz, a rituális fürdő is, amelyek költségvetési tőbblettel dolgoznak. Érdekes azonban, hogy a kimutatásban egyetlen szó sincs a temetőről, vagy zsidó elhalálozásokról. Ugy látszik Tel-Avivban nem halnak meg az emberek... A dolog egyszerű magyarázata azonban csak annyi, hogy a temető, nem a hitközség, hanem a város kezelésében van.

Nem kevésbé csodálkozhat azon az olvasó, hogy szó sem esik a zsinagógákról. Hitközség zsinagóga nélkül? Ez sincs azonban éppen így. Tel-Avivban több, mint 60 templom van, kisebbek, közepesek, nagyobbak. Ezek azonban nem tartoznak a hitközséghez, önálló szervezeti életnek és a hitközségnek nincs is joga kérdőre vonni őket működésükről. A legkülönösebb dolog azonban még ezután következik. A tel-avivi rabbinátus és hitközség ugyasólván semmit sem törődik az ifjúság vallásos nevelésének kérdésével. A 15.662 fontos kiadás mellett mindössze egy 182 fontos tétel található, amely kultur- és nevelési célokra lett fordítva, ezen támogatásból azonban a Habimah színház vette ki legfőképpen a részét. Az iskolák a város és magánvállalatok irányítása alatt állnak. A legtöbb iskolákban azonban nincs vallásos oktatás, sőt sok esetben a vallásos oktatással ellentétben áll az irányítás. Igen kívánatos volna tehát, ha a hitközség vallásos iskolák létrehozásán fáradozna.

Igen súlyos mulasztás terheli a hitközséget a Chevra Kadischa intézményének elhanyagolása tekintetében is, amely vallási vonatkozásban rendkívül fontos eredményeket szül.

Általában le lehet szögezni, hogy a 25 éves fiatal zsidó városban még nagy az anarchia és sok minden megoldásra vár.

— A baptista világkongresszus a fajgyűlölet ellen. Berlin. — A napokban ért véget Berlinben a baptista egyházfelekezeti világkongresszusa. Rendkívül felhívást keltett C. E. Wilson londoni baptista lelkész beszéde a fajkérdésről. Kijelentette, hogy az antiszemitizmusnak kizárólag csak politikai és gazdasági okai lehetnek, de semmi esetre sem vallási vonatkozásai. A faji és vallási üldözés az istentagadásnak szörnyű dokumentuma és tagadása a testamentumnak. — Mély szomorúsággal hallunk — mondotta Wilson — az egyes keresztény államokban megnyilvánuló zsidóüldözésekről, mert ezek az igazságtalanságok sértik a keresztény etika szellemét. Nem szerethetjük Islent, ha ugyanakkor üldözzük más vallású testvéreinket. Az antiszemitizmus az igazságtalanságnak egy piszkos megnyilvánulása, amely a félelem és irigység alantas ösztöneiből született.

— Engedélyezték a rituális vágást Német-Felsősziléziában. A zsidó távirati ügynökség megbízható forrásból jelenti, hogy a birodalmi belügyminisztérium Német-Felsősziléziában engedélyezte a rituális vágást. A felsősziléziái zsidók ugyanis emlékirattal fordultak a belügyminiszterhez, amelyben kifejezték, hogy Felsősziléziára, amely a Népszövetség védnöksége alatt áll, nem vonatkoznak az egész birodalomban érvényes törvények, így a rituális vágás tilalma sem. A belügyminisztérium azzal válaszolt a felsősziléziái zsidók folyamodványára, hogy utasította a hatóságokat a rituális vágás engedélyezésére. Figyelmeztetik azonban a hatóságokat, hogy a rituálisan vágott marhák száma arányban legyen a felsősziléziái zsidóság szükségleteivel. A birodalom más területeire rituálisan vágott húst természetesen nem szállítható.

— Dr H. Grünfeld szemorvos és szemoperateur, a bécsi szemklinika volt orvosa, a prágai német szemklinika volt tanársegédje, rendelőjét Cluj, Calza Regele Ferdinand 43-45. szám alatt megnyitotta.

— Bonyodalom egy zsidó hagyaték körül. Jeruzsálemben röviddel ezelőtt avatták fel ünnepélyes keretek között a Sir Eli Kadoorie indiai zsidó filantrop hagyatékából épített új zsidó mezőgazdasági iskolát Sir Arthur Wauchope palesztinai fő kormányzó részvételével. Az iskolára 60 000 fontot fordítottak a nagy hagyatékból, melynek másik részéből egy arab mezőgazdasági iskolát építettek fel. Ez az iskola már néhány hónapja működik. Ennek az iskola-avatásnak érdekes története van. Kadoorie, a nagy filantrop 120.000 fontot hagyott hátra palesztinai nevelési célokra, anélkül, hogy végrendeletében meghatározta volna, hogy milyen nevelési célokra gondolt. Mindazok, akik Kadoorie-t ismerték és az egész zsidó közvélemény meg volt győződve róla, hogy Kadoorie nem gondolt másra, mint zsidó iskolákra. A palesztinai kormány azonban arra az álláspontra helyezkedett, hogy a hagyaték általános palesztinai iskolákra vonatkozik. A zsidó álláspontra annak idején dr. Lurie a cionista szervezet nevelésügyi osztályának vezetője és Kish ezredes, az exekutív politikai vezetője képviselte a kormánnyal szemben. Az ügyből per lett, melyet Indiában, Kadoorie hazájában folytattak le. A tárgyalást nem fejezték be, miután az exekutív képviselő megállapodtak a kormánnyal, hogy a hagyaték-ból egy zsidó és egy arab mezőgazdasági iskolát fog-nak felépíteni és fenntartani.

— Az önkéntes arab „határőrök” erőszakot követtek el két fiatal zsidó lányon. Tibériás. — A Tel-Avivban megjelenő „Iton Mejuchod” héber lap jelenti, hogy Palesztina északi határán, Kapernaum közelében, 2 fiatal zsidó leányt sétájuk alkalmával 4 arab meglátadott és igazolásra szólított fel, majd földreterpték a megijedt lányokat és erőszakot követtek el rajtuk. — A megrémült leányok egy közeli zsidó házba menekültek a merénylet után, ahol sirva panasztolták el az esetet. A lányok neveit érthető okokból a lapok nem közlik. Az „Iton Mejuchod” ez alkalommal is rámutat az arab szabadcsapatok működésének veszélyére és erélyes lépéseket követel ellenük. Ezek az önkéntes arab határőrök, írják a lapok, az illegális bevándorlás elleni küzdelem címén legmegdöbbentőbb büntítést követik el. Ártatlan embereket rabolnak ki és bántalmaznak és veszélyeztetik az ország békéjét.

— Benes pártja zsidó alosztályt szervez. Egy Bratislavából érkező jelentés szerint, Benes külügyminiszter pártja, a napokban értekezletet tartott, melyen elhatározták, hogy a párt, mely eddig elhanyagolta a zsidók megszervezését, haladéktalanul megteszi a lépéseket egy zsidó szekció létesítésére. A párt vezetősége értesüléseink szerint megkezdte a tárgyalásokat és sikerült már eddig több pozsonyi befolyásos zsidót az új pártalakulatnak megnyerni.

— Halálozás. Késve kapjuk a hírt Budapestről arról a szomorú eseményről, hogy Virág Gyuláné, a Mult és Jövő kiadóhivatali igazgatójának neje, az Oradeáról elszármazott kiváló nagyszőnyeg, elhunyt. Virág Gyuláné, a híres Kurländer család leszármazottja volt, aki mielőtt Budapestre költöztek volna, előkelő szerepet játszott a régi Oradea társadalmi életében. Halála mély részvételt keltett Budapest zsidó társadalmában és mindenütt, ahol a derék nagyműveltségű uriaszonyt ismerték.

— Megbízható orth. kóser szakácsnőt keresek október 1-re. Ajánlatokat Deutsch Hermannhoz Subotica (volt Szabadka) Jugoszlavia.

— Antiszemita veszély Tuniszban. Tunisz. Megbízható forrásból kelt hírek szerint attól lehet tartani, hogy az algiri zavarások a tuniszi mohamedánokra is kihatnak. A hatóságok már előkészületeket tettek az eselleges rendzavarások megakadályozására. A mohamedánok egyes köreiből izgató propaganda folyik a zsidó lakosság ellen. Sfaxban kisebb kilengések voltak a nyomászító és izgatott atmoszféra következtében.

Kérjük mindenütt az

„ALBA-IULIA”

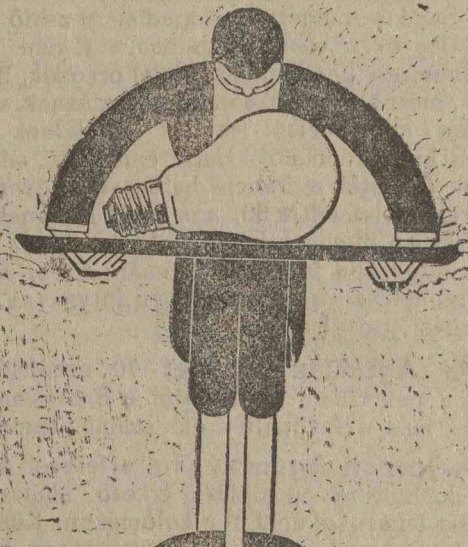
antiszeptikus pipere szappant

Kézmosáshoz használjuk az olcsó és kiváló minőségű medve védjegyű „URSUS” szappant

Gyártja:

Breckner János r.-t.

Alba-Iulia

TUNGSTRAM
GYÖNGYFÉNYLÁMPA
TETSZETŐS, ELŐKELO

E Z Ű
menorák
gyertyatartók,
serlegek,
S evőeszközök,
T templomi kegy-
szerek,
bármily művészi kivitelben leg-
olcsóbb árban.

Gyártása és eladása:

„Tacamul”

ezüstáru gyárban

CLUJ, Strada Gen. Neculcea No. 8.

Tátralomnic!**Magas Tátra!****SCHREIBER PENZIÓ**

Orth., kóser, elsőrendű konyha és kiszolgálás. Mérsékelt árak. Felölti leányok kíséret nélkül is felvételek. Egész éven át nyitva.

Schreiber Mór bérlő, Tatranska Lomnica, Bugsch-villa.

Palesztinai hírek

A Németországból Palesztinába vándorolt Czifron egyetemi tanár, aki már néhány éve Tel Avivban mint orvos működik, nagyszabású szanatórium építését tervezi, melyhez világvárosi nivóju gyógyfürdő és tengeri strand is járulna. A Tel Avivban élő orvosi kapacitások véleménye szerint a szanatórium építésével megkezdődne a város olyan arányú fejlődése, hogy népszerű fürdőhellyé nőjje ki magát.

Tel-Aviv lakosságának állandó emelkedése miatt szükségesé vált a rendőrség létszámának felemelése. Egyelőre 50 rendőrrel akarják a rendőrállományt kibővíteni, amelyből 25 zsidó és 25 angol nemzetiségű lenne.

A Keren Kajemeth központjának hivatalos jelentése szerint a folyó pénzügyi év első 9 hónapjában (1933 októberétől, 1934 júniusáig) 180.410 font volt a Nemzeti Alap bevétele, szemben az elmúlt év ugyanezen periódusának 129.528 font bevételeivel.

Az »Itan Mejuchad« jelentése szerint a cionista Akciónskomité Palesztinában élő tagjai, a napokban tanácskozással ültek össze Tel-Avivban, hogy a cionista pártok közötti béke megteremtéséről tárgyaljanak. A tanácskozáson résztvett a Mizrahi, a klall cionisták, a Poale Mizrachisták és az Állampárt képviselői.

A Tel-Adasim nevű zsidó kolóniát, augusztus 12-én éjszaka, 3 arab megtámadta. Az idejében értesített rendőrséggel tűzharcot kezdtek, amelynek során 1 arabot a rendőrök lelöltek, míg a másik kettő elmenekült.

A „Palestine Post“ jelentése szerint, a libanoni gazdasági és politikai körök rendkívül szívesen látnának egy intenzív zsidó bevándorlást. Komoly vezetőférfiak meg vannak győződve arról, hogy a zsidó bevándorlás az országra nézve nagy előnyökkel jelentene. A bevándorlás tervét a köztársaság elnöke Habib Pasa Saad is megértően fogadta. A zsidó bevándorlás ellen vannak azonban, a főként extrém nemzeti beállítottságú fiatal orvosok, ügyvédek, mérnökök és szabadfoglalkozásúak, akik jelenleg munkanélkül vannak és félnek az idegen konkurenciától. Hogy ennek az ellenzéknek félelmét a francia hatóságok levezessék, rendeletet adtak ki, amelynek értelmében a palesztina-libanoni határmentén a földek eladása mindazon idegenek számára tilos, akik nem rendelkeznek az országban törvényes letelepedési joggal.

Az Águdasz Jisrael 70 certifikátot kapott a palesztinai kormánytól a Szovjetunióban és más országokban élő rabbik számára.

A Jewish Agency ezzel a tervvel foglalkozik, hogy az ut siliájával érkező chalucok számára lakásokat építtet a kolóniákon. Különböző telepeken barakokat és sátrakat is építenek.

Számos arab falu lakossága visszautasította az arab executive meghívását a nemzeti arabok tanácskozásának ülésére, mert nem azonosítják magukat az arab executive politikájával és választási szisztemjével.

3 zsidó leányt, akik nem tudták felmutatni bevándorlási certifikátjukat a haifai rendőrség őrizetbe vett és kiutasításuk céljából egy olasz hajóra szállított. Az olasz hatóságok nem akarták a partraszállásukat megengedni, úgy, hogy a szerencsétlen leányok 3 izben tették meg Palesztina és Olaszország között az utat. Jelenleg a beihlelemi női fogházban vannak és várják sorsuk további fejleményeit. A Haolam jelentése szerint illegális bevándorlás vétsége miatt jelenleg 50 zsidó nő van a beihlelemi női fogházban. A lap erélyes lépéseket követel, hogy legyen már egyszer vége ennek a tarthatatlan állapotnak.

A Mizrahi Világszervezet felhívást adott ki az összes cionista pártokhoz, amelyben fegyverszünetre szólítja őket. Minden párt maradjon meg politikai irányvonalánál, de emelkedjen felül a kicsinyes pártharcokon, a jisuv békéje, a cionista mozgalom nagysága érdekében.

Jeruzsálem 8000 szavazati joggal rendelkező polgára közül 4400 zsidó, 2800 mohamedán és 1600 keresztény. Jeruzsálemben ezidőszereint 65—70.000 zsidó lélek él, közöttük azonban csak 10—12.000 rug azoknak száma, akik olyan korban vannak, hogy szavazati joggal is rendelkezhetnek. Legtöbbjük ezeknek nem vehetnek részt a tanácsválasztásokon, mert nem palesztinai állampolgárok.

Az arab sajtó közlése szerint Emir Abdulah elbocsájtotta Mochamed Muchaissin udvari miniszterét, mert ez élesen harcolt a transjordániai zsidó földvásárlások és kolonizáció ellen. A miniszter állítólag az arab sajtó rendelkezésére bocsájtotta az Emir és a zsidó szervezetek között lefolyt titkos tanácskozások dokumentumait. Mihelyst erről az Emir és miniszterelnöke londoni utjuk visszatérése után értesültek, a minisztert azonnal megfosztották hivatalától.

A londoni Tagore-társaság előkészületeket tett, hogy dr. Rabbindranath Tagore, a nagy hindu Nobeldíjas költő palesztinai utazását szeptemberre megvalósítsa. Tagore már régen kíván tanulmányutat tenni Palesztinában.

A palesztinai kormány 100.000 font értékben adott el egy állami telket Tel Aviv városának egy iskola felépítésének céljaira. A palesztinai sajtó emiatt élesen támadja a kormányt, amely ahelyett, hogy jelentékeny támogatásban részesítené az egyes városok nevelés ügyét, még súlyos akadályokat gördít eléjük.

Salman Schoken, az ismert németországi cionista nagykereskedő, aki most Palesztinában telepedett le, egy Bialik-irodalmi díjat létesített évi 300 font jutalommal a héber írók és költők számára. A díjat minden évben Tamusz 21-én, Bialik halálának évfordulóján osztja majd ki, az erre a célra alakult bizottság.

A Jewish Agency mellett működő ipari és kereskedelmi képviselő vizsgálatot folytatott a palesztinai munkáskérdésben és megállapította, hogy jelenleg legalább 500 kiváló szakmunkásra van szükség Palesztinában, akik munkavezetői minőségben a gyárakban elhelyezkedést kaphatnának. A legfontosabb ipari üzemek, ahol elsősorban kellenek az ipari szakmunkások: a fém, a textil, a cipő, bőr, autókrosszéria, fehérnemű, fa, fog és kémiai gyárak.

Az utóbbi időben cyprusi zsidó vállalkozók számos citrus és narancsfát vásároltak össze Jaffában, amelyet aztán Cyprus szigetére szállítottak, ahol erőteljes narancs és déligyümölcs termelést kezdenek. Az elmúlt szezonban a zsidó telepesek 800 dunam földet ültettek be Cyprusban narancsfákkal. A további ültetések egész július hónapban folynak.

Jeruzsálem és Haifa üzleteinek kirakataira ismeretlen tettesek, az egyik éjszaka horogkereszttel ellátott arab nyelvű antiszemita röpcédulákat ragasztottak. A röpcédulákon a zsidók elleni kereskedelmi bojkottra hívják fel az arabokat.

HOVA ROHÁN?

FUTOK sorsjegyemet megújítani s még egy ujat vásárolni,

mert augusztus 28-án kezdődik az osztálysorsjáték V-ik osztályának DÖNTŐ HUZÁSA, amikor is 183 millió lei kerül kisorsolásra

Erdély legnagyobb és legszerencsésebb főárusítása:

BANCA ILIESCU S. A. CLUJ

Oradeai fiók: Bul. Reg. Ferdinand 11.

Főelárusító:

KERESKEDELMI HITELINTÉZET R. T. CLUJ

Alaptalan misztifikáció a Hoemesznek a „Népünk” elleni „nyilttéri” támadása

A legutóbbi időkben Erdélyszerte felburjánzó zsidó lapocskák közül messzire kimagaslóan kiváló, közönségesség szempontjából a Turdán megjelenő és bizonyos körök által ok nélkül patronizált lapocskák, amely kis kullancs módjára sokszor akart már belénk csípni, de mindaddig eredmény nélkül, mert mi sohasem reagáltunk apró vagy nagyobb csipkedéseire. Most azonban olyanra velemedtünk, amelyet ürni egyértelmű volna, az esetleges beismeréssel.

Idézett lapnak legutóbbi számában a „Nyilttér” rovatban egy páratlan hang, újszerű kifejezésektől hemzsegető nyilatkozatnak nevezett főmédvény látott napvilágot, amely alá a „satumarei orth. izr. hitközség előjárósága” volt névjegyzve. Ahogy elolvastuk a sértésről, rágalmazásokról, túlfűtött izellenséget, az első pillanatban sem tudtuk elhinni, hogy komoly és feladatuk súlyosságát csak némileg is érző hitközségi vezetők hogyan adhatnák ki a sajtó számára ilyen hangú nyilatkozatot. Nem pedig a ért, mert az emberi és pláne a zsidó józanság legelőkelőbb követelményeinek sem állított meg mértékét ez az ugynevezett nyilatkozat. Éreztük rögtön, hogy itt valaki, vagy valakik részéről komisz misztifikáció történt, azzal a nem rejtett célzattal, hogy ismert, becsült és szeretett lapunknak ártson vele. Ha csak a Hoemesz-el állnánk szemben, nem méltatlankodtunk volna arra sem, hogy észrevegyük, ahogy eddig is számos esetben tettük.

Viszont előérzetünk nem csal, amikor illetékes satumarei körökből tudomásunkra hozták, hogy ez az ugynevezett „nyilatkozat” nem a hitközség illetékes körei által lett beküldve a lapnak, mert ilyen határozatot nem is hoztak; nem is hozhattak. Ennyi izellenséget, brutalitást, egyellen zsidó erkölcsi testülettel sem szabad, sem nekünk, sem pedig a józan közvéleménynek feltételezni. A lény az, hogy illetéktelenül és a satumarei hitközség vezetőségének tudta és beleegyezése nélkül került ez a cikk a lap birtokába, azzal, hogy közölje le. Ez a kis sajtópapír azonban nem úgy adta le, hogy annak minden konzenvenciájáért vállalja a felelősséget, mert tudta jól, hogy ennek büntetőjogi súlyos következményei lesznek. Ezért rejtette a mindent kibíró nyilttér rovatba, „amelyben közöltekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget”.

Lapunk szerkesztőségében készen áll a terjedelmes és minden részletre kiterjedő alapos válasz azoknak, akik ezt a súlyos támadást lapunk ellen elkövették. Amíg azonban nem tudjuk meg minden kétséget kizáróan, hogy kiktől ered ez az orvítamadás, addig várakozó álláspontra helyezkedünk. Az ügy most a nyomozás stádiumában van és hiszünk, hogy legközelebbi számunk megjelenéséig teljesen tisztázva lesznek azok a homályos kérdések is, amelyekre jogosan vár választ Erdély zsidó közönsége.

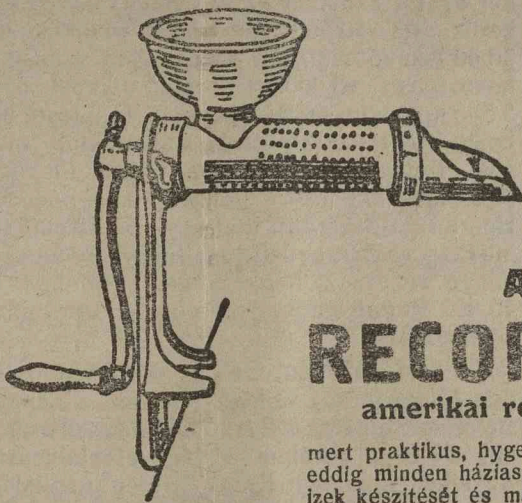
Addig is ki kell jelentsük, hogy a Hoemesz ludassága minden kétséget kizáróan bizonyos és mély megvetéssel és felháborodással utasítjuk vissza mindazon gonosz aknamunkát, amelyet ez a lap ellenünk tanusít. Tudjuk jól, hogy a zsidó közvéleménynek megvan a kellő véleménye arról a heti inzultusról, amelyet ez a lap jelent a zsidó közéletben. Éreztük és már most bátran állítjuk, hogy úgy lapunk, mint annak szerkesztősége a legnagyobb elégtétel megszerzésével kerül majd ki ebből a hajszából és bizonyos az is, hogy azokra lesz jogosan a szégyenbélyeg süttve, akik bennünket ilyen perfid módon megtámadták.

Az igazság kiderül és látni fogja mindenki, hogy milyen boszorkánykonyhából került ki ez a támadás is és visszafelé sült fegyverhez méltóan, azokat találja majd el, akik azt megérdemlik.

Egyelőre ennyi a válaszuk!

A »Népünk« szerkesztősége.

Korszakalkotó újítás a háztartásban!

Oradean kapható:

Deutsch K. I. r. 1.
Str. Nicolae Iorga 4.

Az egész ország a

RECORD UNIVERSAL

amerikai rendszerű paszirozó gépről beszél,

mert praktikus, hygienikus és olcsó, mert örökös darab. Praktikus, mert eddig minden háziasszonynak gondot okozott, hogy a paradicsomfőzést, ezek készítését és más paszirozandó dolgot, miként tudná minél olcsóbban és gyorsabban elvégezni és hogy félre eltett paradicsom és iz, minőség és tartósság szempontjából elsőrendű is legyen. Ezen kívánalmaknak tökéletesen megfelel a „RECORD UNIVERSAL” amerikai rendszerű paszirozó-gép, mert annyira tökéletesen működik, hogy a drága pénzen megvásárolt anyagok teljes felhasználását garantálja és így a paszirozó anyagnál elért megtakarítással, egy szezon alatt a gép teljes ára visszatérül. Paradicsomot, mindenféle főzeléket, egész apró magvu gyümölcsöt, főtt burgonyát és gesztenyét héjastól, ribizlit szárával együtt lehet a gépbe tenni, mely bámulatos gyorsasággal, hihetetlen tisztasággal, tökéletesen paszirozza át az anyagot, úgyhogy az eddigi anomáliákat, amik a paszirozásnál előfordultak, teljesen kiküszöböli. Minden háziasszony maga végezheti el tízedrésnyi munkával azt, amit ezelőtt többek segítségével és nagy fáradsággal lehetett csak elvégezni. Hygienikus; mert tűzben cinezett anyagból van és így nem rozsdásodhat.

Moskovits és Társa

Cluj, Főpostával szemben

Egyesületi hírek

A Csehszlovák Mizrachit országos választmánya folyó hó 12-én tartotta Koscicén gyűlését, mely összejövetelnél az országbeli széleskörű választmány tagjai nagyobb számban vettek részt. Hosszabb vita tárgyát képezte a Mizrachit világszervezetben történt szakadás elbírálása, a lembergi világ vezetőségi ülésre kiküldendő delegátusok instrualása stb. Végeredményben a választmány egy rezuluciót fogadott el, amelyben a világvezetőségi ülést figyelmezteti, hogy a Csehszlovák Mizrachit, programjához hiven elítél minden szakadásra irányuló törekvést, legyen az akár jobbra, akár balra és ezért kéri a Lembergben összeülő delegátusokat, hogy igyekezzenek az ellentéteket elsimítani és oda hatni, hogy továbbra is egységesen dolgozhassanak Erez Israel érdekében, al pi Torath Israel.

Koscicén folyó hó 12-én a Harmen-féle étteremben tartott Eichenbaum elvarátunk nagyszabású előadását a palesztinai viszonyokról. Eichenbaum egyike a legregibb mizrachistáknak, nagy talmud tudással rendelkezik és csak az utóbbi napokban bocsájtot ki egy köriratot, amelyben az orthodoxia rabbijait teszi felelőssé a zsidó nyomorért, a zsidóság szétforgácsolásáért és azért, hogy a palesztinai munka ezideig nem öltött nagyobb méretet. Az érdekes és tudományos előadást nagyobb közönség hallgatta végig nagy kísérettel érkező ifjú papot és onnan hosszú autósorban tettek meg az utat Trnaváig. A város határában, a kivonult cserkészek fogadták az érkezőket és az ünneplő közönség sorfala között vonultak a fényes-n kivilágított és feldisznített templom elé. A templom udvarán chüppóval és a Széfer Tórákkal fogadták, majd Neurath Emil templomelőjáró üdvözölte. Fux főkánor intonálta a Mát-Toovut és vonult be a fiatal pap baldachin alatt a templomba, ahol dr Rosenfeld Adolf hitközségi elnök üdvözölő beszéde mellett adta át a rabbiszéklet és a szószéklet és felkérte, hogy mondja el székfoglaló beszédét. A templomban úgy a statusquó, mint az orthodox hitközség apraja-nagyja jelen volt, de megjelentek a város küldöttsége, a polgármester, a hatóságok, a főszolgabíró, a katonaság, a városparancsnok, a felekezeti-egyházi és világi elnökek, az iskolák igazgatói vezetése alatt. Küldöttséggel képviseltették magukat az érsekújvári, a galántai, szeredi, vágujhelyi, treacsenti, pozsonyi, szentici, högyészi, rákospalotai, nyitrai stb. hitközségek. Megjelent a Gemeindegund küldöttsége dr Stein Viktor elnök vezetése alatt, valamint a

szlovenszki felekezeti sajtó képviselőin kívül a napilapok tudósítói is. A székfoglaló beszéd általános és nagy tetszést váltott ki és utána a deputációk hosszú sora tisztelgett előtte. Délután 4 órakor ezrekre menő tömeg jelenlétében kötött házasságot a fiatal pap h. e. Rabbi Méir Stein leányával, Bettyvel. A „Bedecken”-t Prof. Sámuel Klein, jeruzsálemi egyetemi tanár, a házasságkötés szertartását Duschinszky rákospalotai, Goitein högyészi és Schweiger nyitrai rabbik végezték. Utána negyszáz terítékes bankett volt, amelyen a megjelent 12 pap drosein kívül számos felszólalás hangzott el. A hitközség a paplakást ujonnan átalakította és fényesen berendezte. Szlovenszki zsidóság pártállásra való tekintet nélkül nagy várakozással és reményekkel tekint az új pap működése elé.

A bardejovi (Bártfa) hitközség a nemrég elhunyt Halberstamm főrabbi örökét, ennek fiával töltötte be. A vezetőség választása ellen a tagok egy részének kifogása volt, mire a hitközség vezetősége lemondott. A közeli napokban kerül sor a tisztújító közgyűlésre. A hitközség tulnyomó része azonban ma is az új főrabbi mellett foglal állást és így minden valószínűség szerint békésen megoldódik úgy a főrabbi, mint a dajen és a hitközségi vezetés problémája.

— Az oradeai orth. zsidó fiú- s leánygimnázium s elemi iskolák igazgatósága az érdekeltek tájékoztatására közli a következőket: A fiú- s leánygimnáziumokban az új tanévre szóló beiratások folyó hó 26—31 között tartanak meg a fiúiskola helyiségeiben, mindenkor d. e. 9—12-ig. Az intézet bármely osztályába iratkozni szándékozók fölvételük iránti kérvényüket szeptember hó 25-ig multhatatlanul nyújtják be. Az első osztályúak fölvételi vizsgálatát, a javító- s pótvizsgálatok szeptember hó 2—5 között tartatnak meg. A tandíjkezdmények iránti kérelmek beadásának végső határideje aug. hó 21. A gimnáziumok végzett növendékei abszolváló bizonyítványuk átvételéért haladéktalanul jelentkezzenek. Az elemi iskolai beiratások szeptember 1—8-ig tartanak. Az elemi iskola első osztályába való előjegyzés céljából az érdekeltek szülői folyó hó 26-ig szives kedjenek jelentkezni.

MOZI

Capitol filmszínház, volt Filmpalace helyiség

Péntektől: Indiánok bosszúja, főszerepben: REX, a csodaló. Ez a film a román királyi család előtt 3 ízben lett bemutatva. Előzőleg: Dolfass temetése.

Fertőzéstől óvja
10-öt táplálja Szt. László fertőtlenítő
toalett szappan

RÖVID HIREK

LONDON. A Bnei Brith páholyok az elmúlt héten tartották Londonban tanácskozásait, amelynek legfontosabb tárgysorozata a németországi zsidóság segítése volt. A referátumokból kitűnik, hogy a Bnei Brith páholyok az egész világon rendkívül sokat tettek a menekült német zsidók érdekében. A Bnei Brith páholyok elhatározták, hogy nyilvános petíciós mozgalmat iradjanak a német zsidóság jogairól és felkértek az Egyesült Államok elnökét, hogy intervencionáljon a német kormánytól a zsidóság jogainak visszaállításáért. A Bnei Brith páholyok a palesztinai zsidó bevándorlás kérdésével is foglalkoztak és emlékirattal fordulnak a kormányhoz a zsidó bevándorlás kvótájának felemelése érdekében. — A nemzetközi diákszervezet (ISS) új üléséről sajtószolgálatuk közölte a genfi központi irodával a világszervezet vezetésének nevében, hogy a jövőben minden összeköttetést megszakít a német szervezettel. A határozat indoklásában kifejtik, hogy a nemzetiszocializmus uralomra jutása óta számos diák-tudósítójukat meggyilkolták Németországban és szűnő nélkül folyik a faji üldözés, amelyet a nemzetközi diákszervezet legmélyebben elítél.

KONSTANTINÁPOLY. A törökországi pogromok zsidó áldozatainak a Jewish Agency 40 palesztinai cerifikátot küld.

BÉCS. A Creditanstalt az elmúlt héten 80 zsidó tisztviselőt bocsájolt el. A leépített zsidó banktisztviselők érdekében történt intervenciók nem vezettek eredményre. A bécsi zsidóság körében mozgalom indult támogatásukra, ennek azonban praktikus eredményei még nincsenek. — A romániai turnéról hazatérő bécsi zsidó sportklubban, a „Hakochoi” nagy ünneplésben részvételük hívei. A Hakochoi mint ismeretes 14 mérkőzést játszott Romániában, amelyből 13-at megnyert.

VIZSNITZ. Az elmúlt héten éjszakának idején a vizsnitzi főrabbi lakásába felfegyverezett banditák akartak behatolni. Az éjjel járó éjszakai őrt riasztó lövésekkel tartották távol, aki valóban hátrálni kezdett. A lövés zajára előszaladt jesivabocherek azonban bátorságot öntöltek az éjjeli őrbe és fegyverhasználatra szólították fel. A banditák erre elmenekültek.

BERLIN. Dr. Salom, a berlini revizionista párt vezetője Stavsky szabadlábra helyezése alkalmával negyszázöt beszédet tartott, amelyben többek között a következőket mondta: Mi revizionisták is kívánjuk, hogy Arlosoroff gyilkosa elnyerje büntetését és elérje őt az igazságszolgáltatás keze. Aki ismeri Arlosoroffot közelebbről, az benne megláthatja a zsidóság nagy vezérének.

MOSZKVA. Négy zsidó párttagot kizártak a kommunista pártból, mert gyermekeiket megmálenoltatták és minjárt engedélyezték házukban. Védekezésük, hogy a „bűncselekmények” ideje alatt nem tartózkodtak odahaza — semmit sem használt.

RIGA. A lett kormány megszüntette a zsidó nevelésiügyi bizottságot, amely eddig a zsidó iskolák fölött ellenőrzést gyakorolt. A nevelésiügyi bizottság helyébe kormány megbízottal állított, Wittenberg agudista vezér személyében.

BERN. A jeruzsálemi zsidó egyetem vezetésére Weismann professzor elnöksége alatt összeült Zürichben. Jelen volt számos zsidó tudós, köztük sok amerikai és angol professzor is. A vezetés elhatározta, hogy kibővíti a jeruzsálemi egyetemet, különösen a gyógyszerészeti fakultást új, többnyire Németországból emigrált tanárok alkalmazásával.

PÁRIS. Afganisztán párisi követéhez az újságírók kérdést intéztek, hogy mennyiben felel meg a valóságnak az, hogy az afgán kormány rendelete értelmében a külföldön élő afgán zsidóktól meg kell vonni az uttlevelet. A követ a következőket jelentette ki: Afganisztánban a zsidók teljesjogu polgárai az országnak. Ilyen értelemben tehát szó sem lehet kivételes bánásmódról. Arról van mindössze szó, hogy több zsidó illegálisan szerezte meg az állampolgárságát és most külföldön afganisztáni uttlevelet tartózkodnak. Ezt kell a követéseknél bevizsgálni és kizárólag csak a szabálytalan uttleveleket vonjuk vissza. Az afgán követ nyilatkozata egyáltalán nem hatolt megnyugtatólag — különösen, ha felidézük a közelmúltban éppen az afganisztáni hatóságok által inszcerált antiszemita kilengéseket.

KRAKKÓ. Hit adunk arról, hogy a Brith Trumpeldor világkonferenciája augusztus 26-tól szeptember 3-ig Ungváron fog ülni. Az engedély megszerzése tekintetében azonban nehézségek merültek fel, ami miatt a konferencia rendezőbizottsága a világkonferencia megtartását Krakóba helyezte át.

KUBA. A kubai kormány Roberto Namer zsidó diplomatát nevezte ki hátfai, palesztinai követévé. Ez az első eset, hogy Kubában zsidó tölt be diplomáciai tiszteletet.

— **Házasság.** Dávidovits Mancsi, az oradeai Ceiroth Mizrahi vezető tagja és Indig Jenő Sighet, f. hó 26-án vasárnap tartják egybekelési ünnepélyüket Oradeán.

— **Az új tanévre az összes iskolához közel lakó, igen megbízható és szigorúan orth. család teljes ellátásra íru vagy leány tanulókat jutányosan elvállal.** Friedmann Kálmán Oradea, Str. Nicu Filipescu (Szarvas ut) 7. a.

— 50.500 szervezett zsidó munkás van Palesztinában. A Hisztadruth által kibocsájtott statisztikai adatok szerint ezidőszereint 50.500 szervezett zsidó munkás van Palesztinában. Az asszony és gyermekmunkásokkal együtt azonban ez a szám 95 000-re emelkedik. Az 50 500 szervezett munkás közül 30 000-en (59.41%) a városokban vannak foglalkoztatva, 15 000-en a zsidó telepeken, míg 5 500 kollektív gazdaságokban. Említésre méltó hogy a környékező arab államokból, milyen sok arab munkás lépi át a határt illegálisan. A Damaskusi sajtó például leszögezi, hogy Hauran vidékéről, mintegy 30-35 000 arab munkás helyezkedett el Palesztinában, ahol annyit keresnek, hogy az utóbbi hónapok alatt 40 000 fontot küldhettek visszamaradt hozzátartozóiknak.

— **Halálozás.** Sulyos csapás érte Oradea (Nagyvárad) vallásos zsidó társadalmát, Strasser Ignátz, a Sasz Chewra disznóknének 64 éves korában történt elhalálzásával. Az elhunyt, mint a Kszav Szófer unokája közeli rokonságban volt Schreiber pozsonyi főrabbival és fivére volt Strasser S. Z. debreceni főrabbinak. Mint puritán kereskedő minden szabad idejét a Tóra tanulásnak szentelte és közéleti tevékenysége főleg az igazi vallásos zsidó szellemben való nevelés problémájában merült ki. Temetése a város zsidóságának osztatlan részvétele mellett folyt le. Földi maradványait a Sasz Chewrában, amelynek fejlesztéséhez életének annyi energiáját adta, ravalaszták fel. Az igazi szentéletű férfiaknak kijáró kövek körüljárása után, Fuchs Benjámin tartotta meg szívbemerkolő beszédjét. Blum Mór chewra dájennek bucsubeszéde után pedig kikisérték Altwaredinnak ezen igen értékes vallásos egyéniségét utolsó utjára. — A luceneci (Losonc) izr. hitközséget mélyszégyen gyász érte, elnökének Herzog Ignácnak elhunytával. Az elhunyt egyik legkimagaslóbb egyénisége volt a szlovenszkozi zsidó közéletnek. Közismeri áldozatkészségéről legendák keletkeztek. Herzog Ignác nevét a történelmi nagy időben ott látjuk az áldozatkészség minden listáján szerepelni. Temetésén nemcsak a losonci hívei és tisztelői vettek részt, hanem Szlovenszko minden részéből jöttek barátai, rokonai és tisztelői. Osztatlan részvét kísértte el utolsó utjára.

— **Milyen nyelveket beszél a világ zsidósága?** A közelmúltban statisztika jelent meg azon nyelvekről, amelyek a világ zsidósága körében legjobban el vannak terjedve. Eszerint: 6.700.000-en, tehát a zsidó nép 42.7% a jiddis nyelven beszél. A második helyet az angol nyelv foglalja el, amelyet 3 700 000 zsidó használ. Ez azért van, mert 5.500.000 zsidó lakik az angol nyelv területein. (Amerika, Anglia, Ausztrália és a gyarmatok.) Harmadik helyen a lengyel nyelv áll, amelyen 1 millió zsidó beszél. A német nyelvet 900.000, az orosz 800 000, a franciát 300.000, román 300.000 és a héber nyelvet 200.000 zsidó beszéli.

— **Mussolini látogatása a római zsidó temetőben.** Rómából jelentik: Érdekes vendége volt pénteken a római zsidó temetőnek. Mussolini meglátogatta a több évszázados temetőt abból az alkalomból, hogy az aventini régi zsidó temető városrendezési szempontból áthelyezik. Az új zsidó temető Verano római elővárosban lesz. Mussolini miniszterelnököt Buoncompagni herceg, Róma kormányzója kísértte el a zsidó temetőbe, ahol a római zsidó hitközség elnöke, Ennico Cohen és a hitközség előjárósága fogadta. A Duce élénken érdeklődött a temető történelmi nevezetességű sírjai fölől és több mint egy óra hosszat magyarázta magának a temető történetét.

— **Ujra antiszemita izgatások Lengyelországban.** A hatóságok által feloszlalt ifjú nemzetiszocialisták pártja illegálisan továbbra is terjeszti izgató tartalmu újságját, a „Stefatát”, amely kizárólag antiszemita provokációval foglalkozik. A lapot posta útján küldték széjjel. A zsidó lakosság attól tart, hogy a nemzetiszocialisták reaktiválása újabb antiszemita hullám kezdetét jelzi. Lodzban pár nappal ezelőtt több, mint két hónapos szélcsend után, felújultak az antiszemita zavargások. Az uccai összehúzás során 12 zsidó járókelő sebesült meg.

ZSIDÓ HUMOR ÉS KISZSIDÓ TÖRTÉNETEK

Jel és csoda

Az utóbbi időben sok szó esett a rebbekek működéséről és egy ilyen vita során vetette fel valaki a kérdést, hogy hogyan van az, hogy a rebbekek nem tudnak tanulni? Egy lástúdu erre így felelt: Meg van írva; ... venoszom lechu ósz ó mófesz és adni fogok neked egy jelt vagy egy csodát. Felmerül tehát a kérdés, hogy miért van ebben az isteni szövegben az „ó” (vagy) hiszen mondhatni egyszerűen „ósz imofesz”, adni fogok jelt és csodát. Epen ebből a megkülönböztetésből tűnik ki azonban, hogy ha valaki tud egy „ószit” (beírni, jelt, ezaz tanulni) akkor nem tud „mofeszit” (csodát), ha pedig valaki csak „mofeszit” csodát tud, akkor nem tud „ószit”. (tanulni.)

Vezérek és kutyák

A babyloui Talmud „Szote”-ben olvassuk a következőket: A Mesiás megérkezése előtti időben a nép vezérei, kutyákhoz lesznek hasonlatosak. — Ezen mondat értelmét, egy kiváló tudós a következőkben adja: Megfigyelhetjük, hogy ha egy földirtokos sétskocsizásra megy és a kutyáját is viszi magával, a kutya általában a lovak előtt futkos, mintha ő adná meg a lovaknak az utirányt. Azonban szaladás közben mindig hátrafigyel és a kocsis kézmozdulataiból lesi, hogy merre menjen. — Így van ez a vezérekkel is. Ők elől vannak, irányt szabnak a népnek, azonban mindig lesik a nép kívánságát, hogy melyik úton akarnak haladni...

Hányféle szolgálatot tesz egy zsidónak a zsebkendő

Csak kevesen tudják, hogy egy jámbor zsidó úgy szólván meg sem tud élni zsebkendő nélkül. A tudomány még nem derített teljes fényt arra, hogy mennyi miniféle célokra használják ez a különös ruhadarabot, de a következő 16 esetet már sikerült feljegyezni:

1. Használják egyszerűen, mint zsebkendőt.
2. gartlinak az imádkozásnál.
3. esernyőnek, ha szombaton esik az eső.
4. legyezőnek, ha nagyon meleg van.
5. szivacsnak, ha túlságosan izzad.
6. szűrőnek, kidushoz szűrni.
7. nadrágtartónak, ha a nadrág csuszni kezd.
8. asztalterítőnek.
9. törülközőnek.
10. jogi ténynek, mikor egy üzletet a két fél összekötésére szolgál.
11. elválasztónak, a lakodalmass micvetáncnál.
12. sorsdöntőnek, ha valaminek eldöntésére sorsot húznak.
13. kancsukának, amikor az apa elveri vele a fiát.
14. párnának, hosszabb vasúti ut alkalmával.
15. nyakkendőnek, a Beszhamidrásból való távozás alkalmával.
16. saphának, ha elvész az éjjeli kapele.

A jó tanács

Szimche a siker (részeg) ívavros elmegy a rebbehez, aki arról volt híres, hogy legalább is olyan jó orvos, mint rebbe. Szimche ugyanis elhatározta, hogy nem iszik többet és, hogy áthatatos tudjon maradni — erre kell neki a rabbi tanácsa. Szégyell azonban neki megmondani, hogy tulajdonképpen mit akar is így kezdi: — „Adj nekem rabbi valami orvosságot a vörös orr ellen.” — „Honnan képződött neked a vörös orr?” — „Kérdi a rabbi.” „Bizonyára ez ivástól.” — mondja a részeges. „Ha így áll a dolog, mondja gyanútlanul a rabbi, akkor kitűnő tanácsom van számodra. Ígyl még többet és akkor nem piros, hanem kék lesz majd az orrod.”

Árja-kérdés

Két beteg fekszik egyik pesti kórház betegszobájában. A betegség rosszabbik felén már túlyannak és sokat vitalkoznak. Főleg az árja-kérdés foglalkoztatja őket.

— Na és mondja, — szól az egyik — maga viszem előleg meddig tudja bebizonyítani árja-származását?
— Hát, hogy őszinte legyek, — válaszolja a másik — csak két három nemzedéken át, ott mintha elváltak volna.

Jámbor óhaj

Két paksi hitsorsosunk megy az uccán és arról ábrándoznak, ki mi szeretne lenni.
Az egyik végre azt mondja:
— Én király szeretnék lenni.
— Király? Miért épp király?
— Mert ha én király volnék, nagyobb jövedelmem volna, mint a királynak.
— Hogy-hogy?
— Nu, azonkívül, hogy az enyém lenne a király minden jövedelme, ne felejtse el, hogy én még sakter is vagyok Pakson.

Talpraesett válasz

Reb Joszeif valami peres ügyből kifolyólag megharagudott a rabbira és megfélekedve a köteles tiszteltől, így szól:

— Na, azt mondhatom, ha fiaim lennének, a legbulábbat rabbinak adnám.
— Ez szép magától, — szól a rabbi szeliden — de lájja, a kedves opja nem így gondolkodott.

A legkönnyebben elérhető

Egy vidéki Bukarestbe érkezik és a pályaudvaron meglát egy zsidó kinézésű embert, akitől megkérdi:

— Lieber Herr, sagen Sie mir, wie komm ich am schnellsten zum jüdischen Friedhof?
— A másik prompt válaszol:
— Hängen Sie sich auf.